

Tas Latweefchu draugs.

1842. 5 Weer.

6ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Zehrpatas. Jggauneem tur lihds ar Wahzeescheem lihds schim weena basniza bija, bet nu Jggauneem sawa patte, jaun' usbuhweta, kas 11ta Janwar ar leelu gohdu tikke eefwehrita.

Is Wahzsemmes. Meiningenes walsti Eppeldera zeemâ Janwar = mehnescha eefahkumâ jauns wihrs nomirre ar sunnu = trakumu. Ruddeni winsch lihds ar zittu wihru bija gahjis fehrstees meschâ un tur masu smukku sunniti atraddis, tam glaudajis, bet tas winnam eekohdis pirkstâ. Dublin gan sahze sahpeht, bet drihs atlaidahs. Zik taggad pehz pilnahm 16 neddelahm winnam us reis usnahze schauschallas, uhdeni eeraugohht, un ne zik ilgi, tad winsch pa wissam sahze trakkoht un pehz 4 stundahm sawu garru islaide.

Eefsch Minkenes = pilssehtas, Waterru walsti, nu patte polzet = teefa irr aisleeguse, lai ne weens zilweks, nedf kungs, nedf katps ne drihstahs, sawus sir gus ilgi laukâ likt stah weht eejuhgtus, un sohlijuse sohdiht ikkatru, fewischki tohs, kas woi trakteerds woi frohgds ilgi kawejahs, ne behdadami pahf sawu nabbaga lohpu, kas laukâ. Jo tur arri jau fenn likkumi spreesch sohdihtu wisseem teem zilwekeem, kas laut kâ woi sawus paschus woi zitta zilweka lohpus mohza.

Is Sprantschu semmes. Marselles = pilssehtâ irr leela biss = sahlu magasihne, un tai blakkam stahw nams, fur magasihnes usraugs dsihwo. Tur 29ta Dezember leela nelaima notikke tik zaur to, ka usraugs fesch mahzjinus biss = sahlu sawai feewai un meitai dewe rohka, lai winnam peepalihdssetu tahs eebert sawadâs pakkitês, bet winnas labbi ne fargajahs un ne mas ne likke wehrâ, ka winnahm ohglu puttekli appaksch kahjahm bija, kas, kad druszin ween biss = sahlu nokritte semmê, eedeggahs un arri wissas zittas biss = sahles lihds eededstinaja, ka schahs ar warru schahwahs ahra, juntu rahwe nohst, nammu paschu sadruppinaja un feewu un meitu tik aplam apswillinaja, ka gan wairs dsihwo = tajas ne buhs. Wehl Deewa laime, ka magasihne patte skahde ne nahze, jo zittadi gan wissa pilssehta buhtu pohstâ.

Is Calenderu semmes. Arri tur brihscham noteek, ka laudis, akminus woi akminu = ohgles woi smiltis no semmes israhdami, labbi ne fargahs, ka teem nammeem ne skahde, kas tur stahw. Bristoles walsti, ne tahk no tahs pilssehtas Wahs irr zeems, kam appakschâ jau leelas leelas bedres atraddahs zaur

tauschu neapdohmigu rakfchanu. Tur 27tâ Dezember weena eela ar 18 nammeem peepeschi eegahsahs semmes dsikumâ, un wiffi winnu eedsihwotaji, laikam 100 zilweki, tur palikke appakfchâ. No pilssehtas gan lihds 1000 zilweki atskrehje, kas gribbeja palihdseht un glahbt, ko ween spehdami; bet ne effam dsirdejufchi, ka arri tik weens pats zilweks buhtu isglahbts.

Preezajees, kristigs lassitajs! jo nu wairs aplam ne dsirdehs, ka nabbaga mohru = zilwekeem winnu dsimtenê ar warru uskriht, tohs nemm zeetu, wedd ar fuggeem us zittahm semmehm un tur pahrdohd; jo tee peez leelaki semmes waldneeki eeksch Eiropias, prohti: Estreikeru un Kreewu Keiseri, Calenderu kehniene un Sprantschu un Pruhfchu kehniini preeksch pahri neddelahm eeksch Londones sawadu grahmatu likke farakstih, ar ko wiini wiffi weenprahtigi ne ween apleezina, ka wiini to atsihstoh, par leelu grehku un nedarbu, zilwekus pahrdoh, par wehrgeem, bet arri zits zittam dohd brihw, wiffus wiina kuggus israudsiht, woi ne laikam wehrgi tur eekschâ.

No Korfu = fallas, kas tuwu pee Greekeru semmes. Naw labbi, kad zilweki zits pah, zitta tizzibu smeiz un weens ohtru aplam mekle peegreest pee sawas tizzibas, jo: kas tu effi, zilweks, zittu kalpu sohdidams? Winsch stahw woi kriht sawam pascham fungam. Un kas schheetahs stahwoht, tas lai jel peeluhko, ka pats ne kriht. Jo leeka tew zitta zilweka tizziba schheetahs buht, jo wairak lai tawa firds pah, winnu apschelohjahs un, jo zeetaki kexahs pee sawas paschas laikam flaidrakas tizzibas, un labbat' ar darbeem un dsihwofchanu, ne kâ ar wahrdeem parahdi, kahds spehks un kahda mihlestiba werd no sawas tizzibas, tad oheram Deews warr buht driht dohs sawus labbus dabbus un sawu pastahwigu mihlestibu redseht, ka lihds ar tewi fahks to Rungu flaweht. Schi labba mahziba lai tew atlez, no tahs sinas, ko taggad tew fluddinasim. Tee Greekeri, kas tanni fallâ dsihwo, tizz, ka weens wihrs, Spiritidions wahrda, kas jau senn nomirris un kas effoht bijis swehts, arri debbesis winnu fallai par ihpaschu aisluhdseju effoht un tapehz pats peeluhdsams. Bee teem Calendereem, kas arri tur patt dsihwo, pa wiffam zitta tizziba, un weens no winnu mahzitajeem, gribbedams Greekerus pamahziht, likke Greekeru walloda grahmatu drilkeht, kur ar schahdeem tahdeem wahrdeem mahzija, ka wiffi 10 Deewa baufli tok flaidri parahdoht, ka tik weens pats Deews peeluhdsams, un ka tapehz tee zilweki, kas to wihru Spiritidionu peeluhdsoht, gluschi effoht elkutizzigi. Calenderu mahzitajs scho sawu grahmatinu ne ilgi preeksch Spiritidiona wahrda un gohda deenas likke laudim isdallih, zerredams, ka tee wiffi pehz wiina mahzibahm sawu tizzibu atmetstu. Bet kas notikke? — Tik kâ Greekeru laudis dabbuja sinnaht, kahdas mahzibas tanni grahmatâ rakstias, tad dusmas winnu firdis pahrnehme, un tee tam mahzitajam us eelas uskritte un winnu mahzija. Bet par laimi winsch wehl aisbehde no winnu rohkahm us mahjahm, un tur augstakâ tahschê flehpahs, kad laudis, winnam pakkat skrehjufchi, tur fassitte lohkus, galdus, krehstus un schkappus, un saplehse wiffas wiina grahmatas un tahs mette us eelahm.

Tuffscha walloda, tuffscha runna, tuffscha leeta, wiss tuffschs.

Stahsts.

(Dhtra datta.)

Tuffchas semmes wahrdu dabbuju dsirdeht, tapeh; tuhliht praffiju: muhsu gabbalâ taggad dauds no tuffchas semmes plahpa; fo tu, zekka-wihrs, par to dohna?

Zekka-wihrs teize: tuffscha semme irr, fâ winnai wahrds, tuffscha, plikka un faila un ta walloda, fo kauschu mehle muhsu gabbalâ par to isnesse, irr patti tuffschaka tuffscha walloda.

Krohd sineeks Mahrzis, fâ eeraddis, krattija galwu, fazzidams: "wiss tuffschs." —

Mehs wiffâ galwâ fahkam smeet; bet winsch paschâ laikâ pretti: fa ar to wahrdu ne effoht wis gribbejis peekrist swescham un tik lihds, fa muhsu smeek-tus dabbuja peewarreht, winsch fazzija: "es tuffschu semmi ne mas par tuffschu ne lammaju, tik tamu wallodu ween; taggad ikdeenâs dauds no tuffchas semmes dabbu dsirdeht, un weenâ gabbalâ to par labbu usteiz; kapeh; tu to brahke, woi ar sawahm azzim tuffschu semmi redseji?

Sweschais arbildeja: Za jau ta leeta irr! Zilweki wiffwairak no ta plahpa, fo muhscham naw redsejuschi un weens mulkis tizz ohtram. Es pats pahri gad-du tuffschâ semmê esmu bijis un to esmu redsejis wassara un seemas laikâ. Bai-les usnahf, to peeminnoht. Kad buhtu tik teizama, fa kauschu mehle stahsta, tad gan fenn jau zilweki tur buhtu apmettufshees.

Kreemu walstê tuffchi semmes gabbali woi zil, leelâ tahlâ Siberias semmê un ne tahfu no Siberias, arri Ciropas dallâ pee mellas juhvas.

Pee tuffchas semmes rohbescheem tizzis, firdi greesch skattoht. Tik tahfu, fa azzu redschana sneedsahs, itt ne fo ne warri faredseht, leels plats klaijums steepjahs preeksch tawahm azzim us wiffahm puffedem; mescha tur naw, tur naw kalnu, wiss lihdsens klaijums, schur un tur kahds smiltschu fohdsihts no wehja sadsihts. Kad schaufshalas tewi atpakkak ne dsenn, jeb kad tew winn' puffê klaijuma zekka-gals jeb kad tew tur kas ja-mekle, tad tu gan fimts werstes un atkal fimts un wehl fimts werstes warri staigahr, zittu ne fo ne dabbusi redseht, fa pahri par galwu debbesi un appaksch kahjahm faufu semmi, fur recti kahdu sawihtufschu sahles tschuppu atraddisi. Recti kahds mas kustonihst no semmes uslez; kas zilweku eeraugoht azzumirkli brihnejahs un steidsahs semmes allâs nofehptees. Zilweka dwehfeli tur ne atraddisi, tik rohbeschu mallâs; tur wehl aug sahle un lohpu ganni tur wasajahs apfahrt. Semmes wirspuffe irr tihri mahli un tik zeeta, fa zirwis ne aisnemm wis. Kad seemas sneegi nokuffufchi, dhtri daschadas puffes isaug no semmes un tad-tas klaijums israhdahs gan fâ besgalligs puffu dahrs. Nahf wassars, tad faule ar sawu ugguns-karstumu fadedsna wiffu, un zekka-wihra kahjas faberse fakaltufschu fahli par pelneem. Staiga fimts un atkal fimts werstes krustam un schlehrscham, uhdens lahfici ne fur ne atraddisi un kad arr' weetu weetahm kahds dihtis jeb esarihts, tas tomehr pilns ar ruhftu fahlainu uhdeni, ar fo ne warr atdsertees. Naw tur uppes, ne awo-

fchi. Naht seema, tad pa wiffam geuht'. Salna tur stiprafa, fà muhsu gab-balà, lai gan tas semmes stuhrs wairaf us deenas widdus puffi, ne fà muhsu Widsemme. Sneegi friht gan, bet stiprs wehjschs, kas breefnigi puhfch un plohs-fahs (jo tur ne meschi ne kalni to aisturr), fadsenn sneegus weenà weetà leelòs kuppens un atstahj zittas weetas pa gallam tuffchas. Deews lai farga kusto-nus un zilwekus, kas tahdà wehja puttenì schinnì klaijumà teef; kad salna win-nus ne maita, tof wehjschs winnus aistrautu un sneegi winnus apbestu.

Woi fchi semme zilwekam wehlejama? Rà tur ehku warri uszirft, fur me-schu us kahdam fimts werstehm ne dabbu redseht un fur almins tahds pats rets? Rà tur lohpus warri audsinaht, fur lohpeem barribu tif us kahdu neddelu pa-waffaròs un ruddens warr dabbuht? Rà tur tihrumu warri kohpt, fur semme tif wahja, fa wehl sahle ne aug? Kad tu Jurgu deenà aisjuhgtu firgu un pats un firgs buhtu pee wesselibas un tew un firgam buhtu usturra deesgan, tad tu gan lihds Behretut deenai warretu aishemt tuffchas semmes rohbeschus; bet fur tad tawa mahja, fur tawi lauki, fur tawi kustoni, fur tawas plawinas? Kad seema usnahf, fo tad darrisi? — Nuder, wellam, kas mekle faufas weetas, tur labba mahjas weeta, ne zilwekeem! Muhsu paschu semmè wehl tuffchi semmes gabbali woi zil, fo warr apkohpt, wiffwairaf pee pilssehtem. Nu krohd sineeks, pasakki, woi tuffcha semme naw tuffcha? Wahrzis atbildeja: lai tew paleef tais-niba, ja tu ar sawahm azzim tuffchu semmi effi redsejis! — — 161 —
(Us preekschu zittas nodaltas.)

Sinna pahr jaunu grahamu.

Jè pehrna gabba Latweeschu drauga lappahm sewischi un par sawadu grahamu tu tikke nodriketas tahs mahzibas, tam schis wirsrahts:

"Darbu=rullis pa mehnescheem, jeb mahziba, kahdi darbi fainneekem ar sawu faini ikkatrà mehnesi pehz kahrtas ja=stahda."

Schai grahamatai irr 48 lappu=puffes 4risti un wiannu, jau gattawi eeseetu, warr dab-buht tè Nihgà tanni paschà nammà un istabà, fur schahs lappas isdalla, par 30 kap. fudr. n.

Schinnì grahamatà jeb rulli wiffi tee darbi, kas semmes kohpejem tif labbi mah-jà, fà laukà ja=stahda, irr eedalliti pa mehnescheem; prohti, tè isteikts, kahdà laikà un fà katrs darbs pehz kahrtas darrams. Raut gan sinnam, fa ikkatram labbam un free-tam namma=turretajam pascham wiffi darbi un tas laiks, kad tee ja=stahda, sinnami, tad tomehr zerram, fa tas muhsu rulli ne smahdehs wis. Jo tè usees daschu labbu sinnu un derrigu padohmu, fo lihds schim wehl ne sinnaja un kas tam tomehr lohiti der-rehs. Ea dehl warram gan fozziht, fa fchi grahamata buhs labs padohma bewejs un derrigs waddons us labklahschanu tahdeem fainneekem, kas sawà dschwoschanà dsen-nahs us preekschu kluht un kas gribb peeaugt tanni sapraschanà un gudribà, kas derr preeksch Deewa un zilwekeem.

(Pee 5tas lappas peederr pawaddons no puff=bohgena, fur eefschà: 1) Kas tee tahdi swehtki wezzòs laikòs Israèltereem bija. Saktama puffe. 2) Mikkela Deemnihs fisch garrigas dohmas par (prez) laizigahm leetahm. 3) Diwas dseefmas, kas ja=dseeb, kad fristiga draudse sanahfufe, preezatees sawas tizzibas un winnas spehka.)

Drihw drikkelt. No Widsemmes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Napierfky.